

Σύνοψη του Υπομνήματος της Ενώσεως Ελλήνων Εφοπλιστών που αποτέλεσε αναπόσπαστο μέρος της απάντησης της Ελλάδας προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή περί της έρευνας για το ελληνικό Σύστημα Φόρου Χωρητικότητας

Το κείμενο της ελληνικής απάντησης, το οποίο διαμορφώθηκε από δικηγόρους εξειδικευμένους στο ευρωπαϊκό δίκαιο και την οικεία νομολογία, επεξηγεί τους λόγους για τους οποίους η Απόφαση της Επιτροπής της 18.12.2015 C(2015) 9019 τελικό («Καθεστώς φορολογίας χωρητικότητας και άλλες φορολογικές ελαφρύνσεις που προβλέπονται στον νόμο αριθ. 27 της 19ης Απριλίου 1975, όπως τροποποιήθηκε») εδράζεται σε ελλιπή κατανόηση του Ελληνικού νομικού συστήματος και του ιστορικού του υπόβαθρου. Η Απόφαση παραβλέπει τα χαρακτηριστικά της συνταγματικής ταυτότητας της Ελλάδας. Δεν αποδεικνύει ότι το Ελληνικό σύστημα συνεπάγεται την χορήγηση επιλεκτικού πλεονεκτήματος το οποίο απειλεί να νοθεύσει τον ανταγωνισμό ή να επηρεάσει τις συναλλαγές μεταξύ των κρατών μελών. Η Απόφαση εσφαλμένως θεωρεί ότι οι Κατευθυντήριες γραμμές της Ευρωπαϊκής Επιτροπής επί των θαλάσσιων μεταφορών είναι δεσμευτικές, τις εφαρμόζει εσφαλμένως και δεν υιοθετεί μια ευρύτερη θεώρηση της συμβατότητας της ενίσχυσης με την εσωτερική αγορά. Ομοίως, η Απόφασή δε λαμβάνει υπόψη της ότι δεν έχει υπάρξει προσφυγή κατά του Ελληνικού συστήματος ή μετανολόγηση πλοίων προς της Ελληνική σημαία ή προς εγκατάσταση στην Ελλάδα και του γεγονότος ότι το δια μακρού χρόνου θεμελιωμένο καθεστώς δεν είχε προσβληθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή από την προσχώρηση της Ελλάδος στην τότε ΕΟΚ το 1981. Είναι σημαντικό να σημειωθεί ότι οι Κατευθυντήριες Γραμμές για τις Κρατικές Ενισχύσεις στη Ναυτιλία διαμορφώθηκαν βασιζόμενες ευρέως στο Ελληνικό ναυτιλιακό θεσμικό πλαίσιο και στα υφιστάμενα παράλληλα νηολόγια εισαγόμενα στην πράξη τη δεκαετία του 1980. Στην περίπτωση που η Ελληνική υπόθεση λειτουργήσει ως «μέτρο κρίσης», όπως ούτως ή άλλως έχει επικληθεί από την Επιτροπή τα λοιπά καθεστώτα μπορεί να επηρεασθούν οδηγώντας σε ανασφάλεια στα πλαίσια του ναυτιλιακού κλάδου.

Αναφορικά και ειδικά με την παράγραφο 194 της Απόφασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής συναφώς με τις συστάσεις προς την Ελλάδα:

- Η φορολογία πλοίων αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι της συνταγματικής ταυτότητας της Ελλάδας υπό την έννοια του Άρθρου 4 (2) της Συνθήκης για την Λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Αυτές οι διατάξεις είναι συνταγματικώς προστατευόμενες και σημαντικές για την οικονομία της χώρας. Συνεπώς, το καθεστώς φόρου χωρητικότητας και οι σχετικές

φοροαπαλλαγές αποτελούν ένα μακρόχρονο χαρακτηριστικό του Ελληνικού νομικού και οικονομικού συστήματος και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έπρεπε να το είχε λάβει υπ' όψιν της κατά την αξιολόγηση των ειδικών διατάξεων του καθεστώτος φόρου χωρητικότητας. Επιπροσθέτως, η Επιτροπή έπρεπε να είχε εκτιμήσει το καθεστώς συνολικώς σε συνδυασμό με τα κοινά χαρακτηριστικά όλων των περιλαμβανόμενων μέτρων καθώς και τις ιδιαιτερότητες του ναυτιλιακού τομέα και συνεπώς να μην προέβαινε σε μεμονωμένη αξιολόγηση κάθε ειδικότερου μέτρου.

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έσφαλε κατά την αξιολόγηση του μέτρου ως κρατικής ενίσχυσης. Παραγνώρισε το γεγονός ότι μερικά από τα πλεονεκτήματα (απαλλαγές από την φορολογία μερισμάτων, υπεραξιών, φόρου κληρονομιάς) χορηγούνται σε φυσικά πρόσωπα και όχι στις ναυτιλιακές εταιρίες και συνεπώς δεν μπορούν να εκτιμηθούν στο πλαίσιο της σχετικής ανάλυσης. Δεν απέδειξε ότι οι ναυτιλιακές εταιρίες μπορούν να θεωρηθούν ως έμμεσοι δικαιούχοι της εν λόγω ενίσχυσης, δεδομένου ότι φορολογικά πλεονεκτήματα στους μετόχους δεν συνεπάγονται απαραίτητα την χορήγηση έμμεσου πλεονεκτήματος στην εταιρεία, αν ο καθένας μπορεί να επενδύσει στην εταιρία. Επίσης, έσφαλε λαμβάνοντας ως σύστημα αναφοράς τους γενικούς φορολογικούς κανόνες και όχι τις συνταγματικά κατοχυρωμένες διατάξεις του Ν. 27/1975. Εξάλλου, ακόμα και αν γίνει δεκτό ότι οι γενικοί φορολογικοί κανόνες αποτελούν το σύστημα αναφοράς, δεν προκύπτει ότι οι ναυτιλιακές εταιρίες και οι λοιπές εταιρίες στην Ελλάδα τελούν υπό συγκρίσιμη πραγματική και νομική κατάσταση υπό την έννοια και το στόχο των συνταγματικών διατάξεων. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν απέδειξε ότι τα μέτρα ενισχύουν την θέση των ναυτιλιακών εταιριών σε σχέση με άλλες εταιρίες, λαμβάνοντας ειδικότερα υπ' όψιν ότι ο Ελληνικός φόρος χωρητικότητας είναι υψηλότερος σε σχέση με καθεστάτα φόρου χωρητικότητας άλλων κρατών μελών τα οποία εγκρίθηκαν από την ίδια την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.
- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έσφαλε θεωρώντας ότι οι Κατευθυντήριες γραμμές αποτελούν νομικά δεσμευτικό κείμενο. Παρά το γεγονός ότι η Επιτροπή δεσμεύεται από τις Κατευθυντήριες γραμμές της όταν εξετάζει πιθανή χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, μπορεί να αποκλίνει από αυτές, σε μεμονωμένες περιπτώσεις, αναφέροντας τους λόγους οι οποίοι θα πρέπει να σέβονται την αρχή της ίσης μεταχείρισης, τις γενικές αρχές του δικαίου και την δικαιολογημένη εμπιστοσύνη των δικαιούχων. Σε κάθε περίπτωση, η Επιτροπή θα έπρεπε να κάνει χρήση της διακριτικής της ευχέρειας, υπό τον ευρύ χαρακτήρα της, και να κρίνει ότι το καθεστώς του φόρου χωρητικότητας είναι συμβατό με την εσωτερική αγορά, η διακριτική αυτή ευχέρεια επικουρούμενη από τα αδιάσειστα στοιχεία που έχουν ήδη εισφερθεί από την Ελληνική Κυβέρνηση.

- Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή θα έπρεπε να έχει κρίνει το Ελληνικό σύστημα συμβατό ως προς τις ενισχύσεις της εσωτερικής αγοράς. Η Επιτροπή θεωρεί ότι η επένδυση σε μετοχές ναυτιλιακών εταιριών (η οποία, αν είναι διαθέσιμη σε όλους, δεν συνιστά κρατική ενίσχυση) αποτελεί ξεχωριστή δραστηριότητα από τις δραστηριότητες του ναυτιλιακού τομέα και συνεπώς θεώρησε ότι ευνοεί – χωρίς ουσιαστικό λόγο, σύμφωνα με την Επιτροπή – τον ναυτιλιακό τομέα. Η επένδυση στη ναυτιλία στο Ελληνικό σύστημα είναι εγγενές του παραδοσιακού περιουσιακού/επιχειρηματικού μοντέλου των Ελληνικών ναυτιλιακών επιχειρήσεων και θα πρέπει να αναγνωρίζεται ως γνήσια ναυτιλιακή δραστηριότητα, αφού όλα τα κρίσιμα κριτήρια για τον χαρακτηρισμό αυτό είναι υφιστάμενα. Τέλος, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν κατάφερε επαρκώς να αποδείξει στρέβλωση του ανταγωνισμού επί τη βάση των Κατευθυντηρίων Γραμμών και των βασικών σκοπών τους (οι οποίοι είναι η διαφύλαξη του διεθνούς ανταγωνισμού) αφού η αιτιώδης συνάφεια μεταξύ του επικαλούμενου πλεονεκτήματος και του υποτιθέμενου στρεβλωτικού αποτελέσματος είναι μεμακρυσμένη.